

Alþingi
Erindi nr. P 127/1335
komudagur 19. 3. 2002

SSNV • Samtök sveitarfélaga á Norðurlandi vestra

Kt: 541292-2419. Pósthólf 130. 530 Hvammstangi. Sími: 455 2510. Fax: 455 2509. Netfang ssnv@simnet.is

Nefndasvið Alþingis
Alþingi
150 Reykjavík

Hvammstanga 18. marsm 2002

Umsögn um „Tillögu til þingsályktunar um stefnu í byggðamálum fyrir árin 2002 –2005”.

Stjórn SSNV hefur fjallað um nýja „Tillögu til þingsályktunar um stefnu í byggðamálum fyrir árin 2002 –2005” og lýsir ánægju sinni með þá aðgerðaáætlun sem þar er fram sett og væntir mikils af því að henni verði fylgt eftir. Einnig tekur stjórnin sérstaklega undir mikilvægi þess stefnumarkandi áherslusviðs að efla sveitarfélögin og sveitarstjórnarstigið.

Hinsvegar þykir stjórn SSNV þau áform sem sett eru fram um jöfnun búsetuskilyrða heldur fátækleg og telur að nú sé þörf aðgerða en ekki frekari athugana. Rannsóknir eru nauðsynlegar en óþarfar sem fyrsta aðgerð þar sem vandinn blasir við. Bendir stjórn SSNV í því sambandi á „Ályktun um aðgerðir í skattamálum til jöfnunar lífskjara “ sem fyrst var samþykkt af stjórn SSNV 8. nóvember 2000 og hefur síðan víða verið kynnt. Ályktunin er meðfylgjandi.

Stjórn SSNV átti fund með iðnaðar- og viðskiptaráðherra þann 3. desember sl. Þar voru framangreindar tillögur kynntar ásamt því að svohjóðandi tillaga var lögð fram, í framhaldi af tillögum byggðanefndar Sambands íslenskra sveitarfélaga. „Stjórn SSNV leggur til að nú þegar verði skipuð nefnd til að að gera tillögur um hvernig skuli beita sköttum til að hafa áhrif á byggðapróun. Í nefndinni eigi sæti fulltrúar ríkis og sveitarfélaga”.

Sú eina af skattatillögum SSNV sem nær inn í aðgerðaáætlun byggðaáætlunarinnar er sú um endurgreiðslu námslána, sem er að vísu góðra gjalda vert en dugir skammt ein og sér.

Annað atriði sem SSNV hefur barist fyrir og kemst inn í aðgerðaáætlun byggðaáætlunarinnar er „Jöfnun verðs á gagnaflutningum” og er það vel.

Stjórn SSNV telur áform um að styðja sérstaklega við byggðapróun á Akureyri og Eyjafjarðarsvæðinu jákvæða, svo framarlega sem það verði ekki á kostnað annarra svæða á landsbyggðinni.

Stjórnin undrast það vonleysi sem endurspeglast í kaflanum um „Ástand og horfur í þróun byggðar í landinu”. Er greinilegt að höfundar vænta ekki mikils árangurs af tillögum sínum, hvort sem það stafar af lítilli trú á gagnssemi tillagnanna eða því að ekki sé reiknað með að þær nái fram að ganga.

Virðingarfyllt

Bjarni Þór Einarsson,
framkvæmdastjóri SSNV.

ÁLYKTUN UM AÐGERÐIR Í SKATTAMÁLUM TIL JÖFNUNAR LÍFSKJARA.

Stjórn SSNV ítrekar ályktun 8. ársþings SSNV um byggðamál og skorar á Alþingi og ríkisstjórn að beita aðgerðum í skattamálum til jöfnunar lífskjara þannig að búseta á landsbyggðinni verði eftirsóknarverð og atvinnustarfsemi njóti þar jafnræðis. Til að ná fram þessum markmiðum bendir stjórnin á eftirfarandi leiðir.

- Fella niður flugmiðaskatt.
- Lægra afborgunarhlutfall námslána (15% í 5 ár).
- Útgjöld vegna ferðalaga milli heimilis og vinnustaðar frádráttarbær frá skatti.
- Stuðningur ef nám krefst breyttrar búsetu nemenda.
- Þungaskattur af ökutækjum utan 100 km. rádus frá Lækjartorgi lækki um 75%.
- Atvinnustarfsemi utan 100 km. rádus frá Lækjartorgi undanþegin almennu tryggingagjaldi, nú 3,99%.
- Landbúnaður undanþegin atvinnuþryggingagjaldi, nú 1,15%.

Stjórn SSNV telur framangreindar aðgerðir nauðsynlega viðbót við önnur áform í byggðamálum og telur að von sé um árangur verði þeim öllum framfylkt.

Greinargerð:

1. Flugmiðaskatturinn á innanlandsflug er hreinn landsbyggðarskattur og því sjálfsagt að fella hann niður.
2. Mikill skortur er á háskólamenntuðu fólki á landsbyggðinni. Lægra endurgreiðsluhlutfall námslána þeirra sem velja sér búsetu utan þéttbýlisins á suðvesturhorni landsins mundi stuðla að fjölgun háskólamenntaðs fólks á landsbyggðinni. Vel mætti miða við 100 km. rádus frá Lækjartorgi.
3. Með samdrætti í frumvinnslugreinum og bættum samgöngum þá eykst atvinnusókn fólks um langan veg. Af þessum sökum er ferðakostnaður við það að sækja atvinnu oft svo mikill að þau laun sem í boði eru skerðast verulega. Af þessu leiðir búseturöskun með öllu því óhagræði sem henni fylgir. Mikil bót væri af því að útgjöld vegna ferðalaga milli heimilis og vinnustaðar væru frádráttarbær frá skatti. Lagt er til að þessi regla verði óháð búsetu.
4. Mikil hækkun á dvalarstyrk til jöfnunar námskostnaðar hefur orðið á undanfönum árum og ný reglugerð nr. 746/2000 gerir úthlutunarreglur skýrari en verið hefur. Þó vantar nokkuð á að kostnaðarauki vegna búsetu fjarri heimili sé bættur að fullu og er það óviðunandi. Það er staðreynd að stúdentar af landsbyggðinni eru líklegri til að setjast að í dreifbýli að loknu háskólanámi en aðrir námsmenn. Af þessum sökum ásamt almennri lífskjarajöfnun er lagt til að dvalarstyrkir verði greiddir til nemenda á háskólastigi og dvalarstyrkurinn komi til skerðingar á námsláni eins og aðrar tekjur.
5. Þungaskattur af vöruflutningum til og frá landsbyggðinni er hreinn landsbyggðarskattur. Með því að lækka þungaskatt um 75% utan 100 km rádus frá Lækjartorgi mundi vinnast tvennt: Í fyrsta lagi að flutningafyrirtæki mundu flytja starfsemi sína af höfuðborgarsvæðinu til landsbyggðarinnar. Í öðru lagi það að kostnaður við vöruflutninga á landi mundi lækka verulega.

SSNV • Samtök sveitarfélaga á Norðurlandi vestra

Kt: 541292-2419. Pósthólf 130. 530 Hvammstangi. Sími: 455 2510. Fax: 455 2509. Netfang ssnv@simnet.is

6. Til að styrkja stoðir atvinnulífsins á landsbyggðinni er lagt til að atvinnustarfsemi utan 100 km. radius frá Lækjartorgi verði undanþegin almenna tryggingargjaldinu, sem er nú 3,99%. Þetta mun einnig stuðla að flutningi atvinnustarfsemi af höfuðborgarsvæðinu út á land og stuðla þar með að jafnvægi og snúa fólksflóttanum við.
7. Loks er lagt til að landbúnaður verði undanþegin atvinnuþryggingagjaldi sem innheimt er með tryggingargjaldi og er nú 1,15%. Þetta er réttlætismál þar sem bændur njóta ekki réttinda úr Atvinnuleysistryggingarsjóði. Mikið og vaxandi dulið atvinnuleysi er til staðar í sveitum landsins. Bændur greiða tryggingagjald sem að hluta rennur til atvinnuleysistryggingasjóðs, en hingað til hefur verið um mjög takmarkaðan rétt að ræða, á grundvelli þess að bændur eru sjálfstæðir atvinnurekendur. Réttur hefur reyndar myndast ef bændur leggja inn VSK skráningarnótt og hætta starfsemi. Tryggingasjóður sjálfstætt starfandi einstaklinga var stofnaður með lögum nr. 46/1997, reglugerð gerir ráð fyrir ákveðnum takmörkunum, þó réttur hafi að hluta myndast vegna maka. Því er það sanngirnismál að atvinnuþryggingagjald bændu verði felld niður eða að öðrum kosti þeim verði skapaður réttur til töku atvinnuleysinsbóta.